

Näin minä sen näin

"Koska on olemassa taidetta, vaikkapa musiikkia, kuvataidetta ja tanssia, on olemassa myös muuta ajattelua kuin verbaalista, ja se ei ole sanoin kuvailtavissa. Jos siis haluaisin *sanoa* maalauksillani jotain, silloin *sanoisin*, en maalaisi."

Edellinen lainaus on ystäväiltäni Juan Antonio Muroilta, eikä se tarjoa helppoa lähtökohtaa *sanoa* jotain hänen näyttelystään tm•galleriassa. Yritän kuitenkin, ja itse asiassa, paitsi taiteilijan itsensä pyynnöstä, myös hänen luvallaan: vaikka Muro sanoo pyrkivänsä taiteessaan eroon käsitteellisyydestä, hän ei usko mahdollisuuteen, että taide voisi koskaan olla sisällöltään täysin abstraktia, "vapaata miellelyhtymistä ja katsojan omaan historiaan liittyvistä vaikutteista".

Minulla itselläni vahvin miellelyhtymä sekä Juan Antonio Muron kuvataiteesta yleisesti että nyt ympärillä nähtävistä kahdestatoista teoksesta erityisesti liittyy *luontoon*. Tulkinta syntyy ensinnäkin Muroille leimallisista orgaanisista väripinnoista, assosioi ne sitten jatkälän kuvioimaksi kallioksi, maanpinnaksi korkeuksista tarkasteltuna tai jopa veriroiskeiksi hangella – mihin maalaus *Juuri LVII a* ja *b* ajatukseni ohjaa. Toiseksi *luonto* syntyy oksista, juurista, salamista tai – kuten takaseinää hallitsevassa *Juuri LIV:ssä* olen näkevinäni – railoista. Ne eivät etene oikein tai väärin, vaan juuri kuten niiden pitää, omin ehdoin, järjettömästi. Tällä kertaa luonto on läsnä jopa konkreettisesti: kahdessa teoksista hahmottuu selvästi kukka-aiheita, minkä tulkinnan teosten nimet, *Kevät XI* ja *Kevät XII*, vahvistavat. Tällaiset kädenojennukset eivät ole Muroille tyypillisiä! Kaikkinensa teosnimet ohjaavat ajatuksia luontoon, joskin Murolla on samannimisiä töitä useita, jopa kymmeniä. Kovin yksilöivään tekstianalyysiin nimet eivät siis anna aiheita.

Mutta Muro ei tydy tarjoilemaan esteettisiä tunnelmia. Kun tm•galleriassa pyörähtää 360 astetta, huomaa, että kaikessa luonnollisuudessa on mukana jotain luonnotonta, keinotekoista. Katsellaanko kevään kukkia ja hurmeista hankea kaleidoskoopin läpi, joka paloittelee kuvan täydellisiin suoriin viivoihin ja suoriin kulmiin, neliöiksi ja nelikulmioiksi? Ei tuollaista geometriaa luonnossa ole, kuten ei sametinsyvää mustaa tai vitivalkoistakaan. Takaseinän *Juuri LIV:ssä* inhimillinen kädenjälki on ennen muuta ripustussuunnassa: vastoin muiden töiden sovinnaisuutta tämä on nostettu pystyyn, pingotettu lattian ja katon väliin. Gallerian suurinta seinää hallitsevassa teoksessa *Tila puille* luonto ja luonnottomuus, täydellisyys ja viallisuus, sattumanvaraisuus ja keinotekoisuus ovat selvimmin kontaktissa toisiinsa. Oksat ovat kietoutuneet kamppailuun mustan ja valkoisen kanssa.

Vaikka Juan Antonio Muro on "luonnossa" kaikkea muuta kuin riitoihin hakeutuva, hänen taiteessaan perimmäinen jännite viriää nimenomaan ristiriidoista. Ristiriita ulottuu myös taiteen tekemisen metatasoon: miksi asettaa töitä esille, jos ei halua *sanoa* katsojilleen mitään? "Ehkä tavoitteeni on virittää katsojassa keskustelu itsensä kanssa", Muro on asiaa pohtinut, ja siinä hän toki onnistuu. Jokainen teos juoksuuttaa katsojan ajatuksia suuntiin ja paikkoihin, joita maalauksissa sinällään ei ole.

Omat polkuni ovat selkeimmin seurattavissa *Tila puille* -maalauksen kohdalla. Ensinnäkin mustan ja valkoisen selvärajaisuus tuo mieleen klovnit ja niiden veikeyden – tai kenties toisin päin, veikeys yhdessä mustan ja valkoisen kanssa assosioituu klovneihin, ja veikeys itsessään juontuu siitä, että valkoisen ja mustan luomat kulmat ja kaaret hahmottuvat silmissäni aakkosten alkukirjaimiksi ja sitä myötä loruksi A, B ja C kissa kävelee tikapuita pitkin taivaaseen, joka sinänsä on minulle merkityksetön mutta tuo välittömästi silmiäni eteen veistoksen *Abc, kissa...* (Pekka Nevalainen, 1996), joka on asetettu Ruoholahden ala-asteen pihalle, mikä puolestaan liittyy siihen, että Ruoholahdessa sijaitsee myös Helsingin ammattikorkeakoulu, jossa kitaristi, kitarapedagogi ja säveltäjä Juan Antonio Muroon aikoinaan tutustuin. Miellelyhtymien ketju ei ole lineaarinen vaan ennemminkin vyyhti, ja joku voisi kritikoida, ettei se ole riittävän fiini, lähinnä naurettava. Mutta se on juuri niitä "vapaita miellelyhtymiä ja katsojan omaan historiaan liittyviä vaikutteita", joita abstrakteinkaan taide ei pääse pakoon.

Vaikka Muro on tietoisesti pitänyt musiikin ja kuvataiteen erillään (monipuolisuus kun niin usein halutaan nähdä 'puolikkaana monesta'), työskentelyssään hän on kiinnostunut myös kuvataiteen ja musiikin "rakenteellisesta yhteydestä aivan perustavanlaatuisimpien käsitteiden – tila, muoto, aika ja valo – kautta". Tämä tausta tyrkyttää uudenlaista luentaa tähän suuren ja pienen, täyden ja tyhjän, geometrisen ja kaoottisen, yksinkertaisen ja yltäkylläisen leikkittelyyn, keskusteluun, kamppailuunkin, jonka keskellä galleriavieras on, mukanaan vain taiteilija Juan Antonio Muron tähän näyttelyyn kirjoittamat saatesanat:

Aikakäsitteen kaikki ilmentymät kiehtovat, vaikka niiden tavoittelemisen maalaustaiteen välityksellä olisikin utopistista. Leikin silti mielelläni ajatuksella, että yhdistämällä maalaustekniikkani ja aiheiden metaforisen sisällön osaisin luoda tiloja, joissa eräänlaisen aikaan liittyvän sanattoman yhteyden löytyminen ei olisi täysin mahdotonta. JAM 2014.

Kun tähän vielä nivoo Juan Antonio Muron synnyinmaan – joskin hän on asunut jo yli puolet elämästään Suomessa – talvinen kamppailu elämästä ja kuolemasta voi kääntyä espanjalaiseksi fiestaksi.

Lauri Haapanen

Tutkija, toimittaja ja Juan Antonio Muron entinen oppilas